

Indhold

1. Aflevering og afhentning.....	2
2. Brobygning.....	2
3. Fødselsdag, fejring heraf.....	2
4. Grupper, aldersopdelte og aldersintegreret.....	3
5. IT.....	3
6. Konflikter.....	4
7. Leg.....	4
8. Pædagogiske læreplaner.....	5
9. Renlighed (blefri).....	6
10. Børns seksualitet.....	6
11. Selvhjulpethed.....	9
12. Sikkerhed om at alle afleverede børn er i institutionen.....	9
13. Pædagogiske redskaber.....	10
ICDP.....	10
Relationsanalyse.....	10
LP.....	11
Inklusion/eksklusion.....	11
Fri for mobberi.....	11
Heltetræning (Børnehaven).....	11
14. Sprog.....	12
Skriftsprog.....	12
15. Start i institutionen.....	13
16. Sygdom m.v.....	14
17. Søvn og hvile.....	14
Udesovning i vuggestuen.....	14
Indesovning i vuggestuen.....	15
Middagslur i børnehaven.....	15
18. Traditioner.....	15
19. Ture ud af huset.....	15
20. Tøj og påklædning.....	16
21. Udeliv.....	17
22. Video og iPad.....	17

1. Aflevering og afhentning

Aflevering og afhentning af børn sker af sikkerhedsmæssige hensyn i institutionen. Vi tager ikke imod børn ved tog og bus eller på gade og sti. Hvis et barn afhentes under en fødselsdag i hjemmet, skal det aftales på forhånd.

2. Brobygning

Vores mål er at gøre institutionsskift til en positiv oplevelse for barnet og dets familie. Vi ønsker, at det bliver en glidende overgang, men samtidig må det også gerne være en markering af, at barnet nu skal videre med næste spændende skridt i livet.

I overgangen mellem dagpleje, vuggestue, børnehave, SFO, skole og klub anvender vi i Regnskoven et brobygning/overleveringsskema, som positivt beskriver det, barnet kan og evt. er særlig god til, og de områder, hvor barnet evt. bør støttes med særlig opmærksomhed. Dette overleveringsskema tager udgangspunkt i Vækstmodellen. Vi opfordrer til så vidt muligt at besøge det nye sted inden start.

I barnets sidste ca. ½ år i vuggestue og børnehave tages i højere grad henholdsvis børnehavens og SFO'ens og skolens forventninger med i det pædagogiske arbejde med børnene, og de oplever særlige privilegier i kraft af deres alder og modenhed. Vuggestuen besøger børnehaven, da vi lægger vægt på, at børnene har mødt børn og voksne i den kommende nye institution.

I overgangen fra børnehave til SFO og skole samarbejder vi om at skabe forudsætninger for en god og tryk start i SFO og skole for børnehavebørnene, at etablere/fortsætte et godt og tæt forældresamarbejde, og at børnene oplever sammenhæng og helhed i hverdagen. Dette beskrives i oversigten *'Samarbejde mellem børnehaver, SFO og skole'*, som også omhandler det personale- og pædagogisk udviklingsmæssige samarbejde.

3. Fødselsdag, fejring heraf

Fejring af barnets fødselsdag aftales i god tid forinden med institutionen. Fødselsdagen kan fx holdes i hjemmet, hvor en gruppe - stuens piger eller drenge, aldersopdelt gruppe eller hele stuen inviteres – eller i institutionen med eller uden forældre. I institutionen kan barnet fejres fx med flag, fødselsdagssang, hurraråb og evt. uddeling af medbragt spise ved et fælles bord, dækket og pyntet til lejligheden sammen med barnet. Det er fejringen, der er det vigtigste, og ikke det, der evt. spises. Valg af menu er op til det enkelte barn og familien, men det skal leve op til vores politik om at være sundt. Aftal det med personalet på forhånd og spørg gerne personalet om ideer eller se i mappen *"Inspiration til sund fødselsdag"*. Det, der serveres til fødselsdagen, spises til fødselsdagen – og børnene får ikke noget med hjem.

Fødselsdage i børnehaven afholdes kl.09.00-09.30

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

Når børnene er inviteret som en gruppe til et barns fødselsdag, sørger institutionen for en gave fra hele gruppen, så evt. individuelle gaver tages ikke med.

Alle børn går med gruppen tilbage fra en fødselsdag, da det ikke er rart for de resterende, hvis udvalgte børn får lov at blive efter fødselsdagen. Hvis et barn afhentes under en fødselsdag i hjemmet, skal det aftales på forhånd.

Indbydelse til private fødselsdage uden for åbningstiden uddeles ikke i institutionen.

Børnehaven: I børnehaven tager vi gerne hjem til fødselsdag, hvis barnet bor i gå afstand fra børnehaven. Grunden til dette princip er at selve fødselsdagen bliver meget kort, hvis vi først kan komme afsted kl.09.00 og skal være hjemme kl.12.00

Vi holder fødselsdage med flag, sang og uddeling på alle dage. Om fredagen bliver det dog lidt anderledes, da vi har bålfredag og er på legepladsen. Der er mindre tid til selve fejringen da det foregår på legepladsen. Uddelingen kan derfor først blive til eftermiddagsmaden. Hvis I ønsker den fulde fødselsdagspakke anbefaler vi at holde fødselsdagen på en af de andre dage.

Vuggestuen: Det er kun barnets 2 års fødselsdag, vi fejrer.

4. Grupper, aldersopdelte og aldersintegreret

Begge huse arbejder med både aldersintegreret og aldersopdelte grupper, men på forskellig måde og i forskelligt omfang. Ved opdeling i mindre grupper opnås de bedste muligheder for gode barn/voksen og barn/barn relationer, udvikling og læring for børnene og for afveksling i hverdagen i det pædagogiske arbejde. Ved de aldersblandede grupper har børnene mulighed for at finde legekammerater på forskelligt alderstrin og derved fx 'lære af de ældre' og 'tage hensyn til de yngre'. De aldersopdelte grupper giver den fordel, at børnene er på cirka samme udviklingstrin, og kan fordybe sig i aktiviteter, der i højere grad interesserer hele gruppen. Ved opdeling i mindre grupper med primærvoksne sikrer vi, at der er nogen, der har ansvaret for at lære det enkelte barn særlig godt at kende og følge dets udvikling.

5. IT

Vi anser digitale medier for at være kommet for at blive. Det er vigtigt, at nutidens medier er en naturlig del af børnenes hverdag også i dagtilbud. Børnene skal gerne blive fortrolige med dem og i et passende omfang lære at mestre de digitale medier, som er væsentlige for dem.

Med anskaffelse af I-Pads i både vuggestue og børnehave fik vi et fælles redskab for børn og voksne med rigtig mange muligheder.

De voksne anvender de fælles I-Pads til planlægning, dokumentation, vidensbank m.m. og for børnene er de blandt andet et redskab til udvikling af nysgerrighed, eksperimenter, iagt-

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

tage- og skaberevne, sproglig og kognitiv udvikling, koncentration, kommunikation, samarbejde, leg, udvikling af sociale kompetencer, vente på tur og tæt samvær om en fælles tredje.

Når alle børn vokser op med, at I-Pads, Tablets, touch-skærm, pc m.v. er en del af hverdagen, bliver de fortrolige hermed og derved mere lige, når de begynder i sfo og skole. Undervejs i brugen lægger vi også vægt på regler, grænser, etik og sikkerhed.

Alt i alt er dette pædagogiske princip en del af alle temaer i den pædagogiske læreplan, og I-pads, tablets, telefoner og pc'er er ikke spillemaskiner og ej heller midler til at passivisere.

6. Konflikter

Det kan ikke undgås, at der opstår konflikter i dagens løb. De bør ikke forstærkes, og de kan være udviklende. De erfaringer, børnene får gennem konfliktløsning, er meget vigtige for dem senere. Det er her de lærer, "hvad sker der, når jeg gør sådan?" Vi bestræber os på at skabe et miljø, hvor unødige konflikter undgås. Når der er en konflikt mellem nogle børn, er vi opmærksomme, men griber ikke ind med det samme. Ofte klarer børnene konflikten uden voksenhjælp. Ser konflikten uløselig ud, træder vi ind og hjælper. Vi bestræber os på, at børnene kommer godt ud af konflikten. Når vi griber ind, vurderer vi ud fra børnenes udviklingstrin og evne, vi tager hensyn til det enkelte barn og den øvrige børnegruppe. Det er ikke acceptabelt at bide, rive, sparke, skubbe, slå eller spytte.

7. Leg

Vi anser det for meget vigtigt at kunne lege, og vi prioriterer legen højt både ude og inde. Børnene afprøver, fantasierer, socialiserer, bearbejder og dyrker venskaber via legen, som på den måde er med til at udvikle dem. Legen giver mulighed for at afprøve, imitere, bearbejde indtryk og at lege rollelege, som er identitetsskabende. Børn lærer, når de leger, og leger når de lærer.

I legen, opleves samvær og fællesskab med både ligestillede og anderledes børn og voksne – for eksempel køn, alder, udseende, kultur, evner og adfærd. Børnene lærer i legen at opleve sig selv i forhold til andre, at kunne begå sig blandt andre ved at skabe sociale relationer, at opbygge venskaber, at opbygge selvværd og lære at løse konflikter.

Vi tilstræber at give børnene mulighed for at lege i forløb og undgå afbrydelser. Den voksne er forbillede og igangsætter. Det er O.K. at udfolde sig voldsomt, hvor det er hensigtsmæssigt og ikke skader andre. Der skal gives muligheder frem for begrænsninger. Vi tilstræber at have et varieret udbud af legetøj og materialer med forskellige anvendelsesmuligheder. Børnene skal lære at respektere ting og omgivelser og deltage i oprydning. Vi arbejder på, at børnene bliver gode til at lege og får et afslappet forhold til legetøj.

8. Pædagogiske læreplaner

Arbejdet med de pædagogiske læreplaner er ”stilladset” for alt vores arbejde:

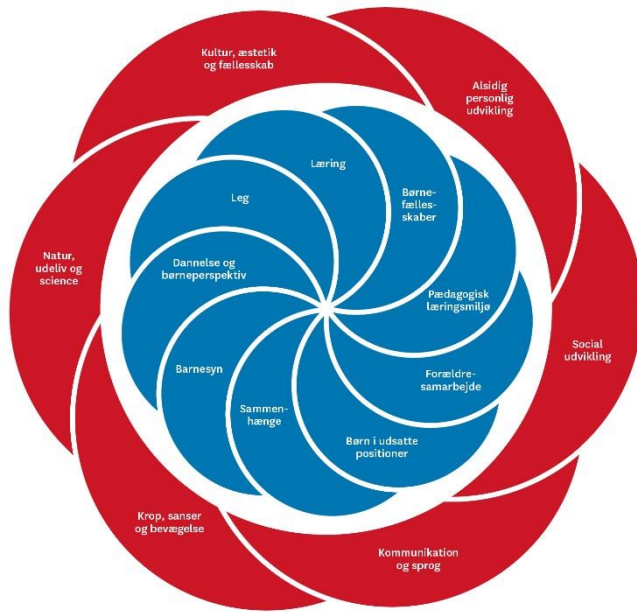
- Alsidige personlige udvikling
- Sociale udvikling
- Kommunikation og sprog
- Natur, udeliv og science
- Krop, sanser og bevægelse
- Kulturel, æstetik og fællesskab

Temaerne overlapper hinanden, og der arbejdes med dem i hverdagen, i de opsatte mål og i temaer over året. Vi har læreplans plancher hængende på væggene, og arbejdet med læreplansplancher er med til at synliggøre vores pædagogiske arbejde.

I den nye styrkede pædagogiske læreplan er der et fælles pædagogisk grundlag som bygger på følgende:

- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber
- Pædagogisk læringsmiljø
- Forældresamarbejde
- Børn i udsatte positioner
- Sammenhænge
- Barnesyn
- Dannelse og børneperspektiv

Vi arbejder med at se pædagogikken i alt hvad vi laver over hele dagen.

9. Renlighed (blefri)

Det er målet at blive blefri – og det kommer også på et tidspunkt. Det er *ikke* en forudsætning for at komme i børnehave, men godt, hvis det er tilfældet. I vuggestuen skal barnet opmuntres og *aldrig* tvinges. Renlighedsprocessen kræver et tæt samarbejde hjem og institution imellem, og det skal være glædessituationer med succeser. Vi opmuntrer til at blive renlig i vuggestuen ved at give barnet vaner med at prøve og wc., ved at se barnets parathed og have individuelle forventninger. Oftest udsender barnet signaler på parathed tidligere i hjemmet end i den store gruppe i institutionen. Det kan derfor være en god ide at starte uden ble hjemme for eksempel i en ferie eller i en weekend. Vi følger op, og det er vigtigt med rigeligt skiftetøj, da et uheld ikke er et nederlag. Det er vigtigt at give tid, og at barnet selv kan være aktivt ved toiletbesøg med af- og påklædning. Det er derfor af stor betydning for barnet i vuggestuen at have joggingbukser på frem for selebukser med lynlås og knapper og todelt undertøj i stedet for bodystocking.

Det er godt, hvis børnene er renlige, når de starter i børnehaven. Ved evt. brug af ble, som skal medbringes, er det vigtigt med et meget tæt samarbejde mellem forældre og børnehave, for at sikre barnet den rette støtte og opbakning i at blive blefri. Børnehaven støtter op om renlighedsprocessen, når barnet har været blefri en weekend med få uheld. I børnehaven benyttes toiletter – vi har ikke pletter. De ældste børn i børnehaven bliver efter endt toiletbesøg opfordret til selv at tørre sig, og vi tørrer efter, når de har gjort stort - det kan forekomme, at nogle snyder os og siger, at de kun har tisset. At vaske hænder bagefter er en selvfølge.

10. Børns seksualitet

Børns seksualitet adskiller sig markant fra den voksnes og består af umiddelbare følelser og

fornemmelser, og barnet er ikke bevidst om, at disse følelser er seksuelle. Når børn mærker lyst, er det som noget, der kildrer i maven og i kroppen, når de rører ved deres kønsdele. Som voksne er vi bevidste om, hvad denne lyst er, og hvad den betyder. Det er børn slet ikke.

Det er almindeligt, at vi for 0-2 årige børn ser, at de:

- Kan vise tegn på seksuel opstemthed (drengene får rejsning, piger producerer fugt i skeden)
- Glæder sig typisk over at være nøgne
- Glæder sig over at røre eller blive berørt på kønsorganerne
- Kender ikke til blufærdighed
- Er nysgerrige i forhold til andres kroppe – både børns og voksnes

Og for de 3-6 årige børn ser, at de:

- Kan vise tegn på seksuel opstemthed (drengene får rejsning, piger producerer fugt i skeden)
- Undersøger sine egne kønsorganer
- I perioder kan være optaget af at onanere
- Interesserer sig for kønsidentitet (pige eller dreng), tager på familiemedlemmers/de voksnes kønsdele og bryster
- Spørger om køn og forplantning
- Gerne viser sig frem
- Leger doktorlege med seksuelt indhold, hvor de undersøger hinanden
- Fra cirka fire år bliver bevidste om, at disse lege er 'hemmelige'
- Siger spændende og frække ord som 'tissemand', 'røv', 'numse' og bolle

Hvordan vi håndterer børn og seksualitet:

- Taler om krop og køn på samme måde som om alt andet
- Viser barnet, at det altid er tilladt at spørge og giver enkle og letforståelige svar, der passer til barnets alder
- Lader barnet fortælle om oplevelser og roligt spørger til, hvordan noget foregik og bliver ikke sur, hvis det deltager i numselege
- Det er i orden at aflede eller sige, man ikke har lyst til at tale om et emne, men undgår skarpe, afvisende reaktioner
- Respekterer til enhver tid barnets grænser for berøring (kram, kys, fælles badning med mere), og lærer barnet, at det altid må sige fra over for andre
- Er opmærksomme på, at deltagerne i seksuelle lege bør være frivillige, ligeværdige i alder, status og intellekt (helst gode venner, der ofte leger sammen og har det sjovt)
- Forklarer stille og roligt børnene, at man aldrig må putte ting ind i hinanden, da det kan give rifter og gøre ondt
- Børn har ikke samme blufærdighedsgrænser som voksne, og skal ikke udstille sig selv. Derfor er det vigtigt, at vi voksne lærer dem - på en positiv måde - at nogle ting

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

skal foregå lidt mere privat derhjemme og ikke i institutionen. Det gælder fx åbenlys onani.

Adfærd, der kræver skærpet opmærksomhed og indgriben:

- Overdreven interesse for eller optagethed af seksuelle aktiviteter
- Seksuelt grænseoverskridende adfærd er den foretrukne frem for andre mere - alderssvarende aktiviteter/lege
- Seksuel adfærd, der adskiller sig fra andre børns naturlige nysgerrighed
- Ikke alderssvarende viden om seksualitet. Fx påfaldende fremmelig eller voksenagtig viden om sex
- Overdreven interesse for pornografi
- Seksuelle lege, som fører til beklagelser fra andre børn
- Seksuelle lege, som er forbundet med angst, skam og skyld
- Bestikkelse, trusler eller tvang mod andre børn for at få dem til at deltage i de seksuelle aktiviteter
- Tydelig forskel i alder, modenhed og intellekt mellem de børn, som indgår i de seksuelle aktiviteter sammen

Adfærd, der kræver øjeblikkelig indgriben:

- Stor aldersforskel
- Hvis et barn fortæller om orale, anale eller vaginale overgreb eller anden intimiderende fysisk krænkelse
- Er udsat for trusler, vold og hemmeligholdelse

11. Selvhjulpnehed

Selvhjulpne børn er glade og stolte og har selvværd. Derfor giver vi i vuggestuen i dagens løb muligheder for udfordringer ved for eksempel af- og påklædning, spisning, aktiviteter, eksperimenteren, leg, ture m.m. I børnehaven er der færre voksne pr. barn end i vuggestue og dagpleje, og det stiller nogle krav til børnene. Vi arbejder meget målrettet på, at børnene skal blive så selvhjulpne som muligt, især når det drejer sig om at tage sit tøj af og på, men også med andre små gøremål i dagens løb. Det giver børnene en sejr, hver gang de selv kan klare tingene, og i børnehaven går det hele tillige lidt hurtigere, hvis man selv kan. Vi fraråder, at børnene har skjorteknapper, bodystocking med knapper, bælte og seler på i børnehaven, da det volder dem problemer.

12. Sikkerhed om at alle afleverede børn er i institutionen

- Børn skal ikke mandsopdækkes eller overvåges, men skal løbende lære at holde sig til gruppen i institutionen og blive der
- Medarbejdere og børn taler løbende om, hvad der skal ske, hvor vi er, hvem vi er sammen med og regler for samværet – hvad, der er rigtigt og forkert
- Forældre gøres jævnligt opmærksomme på, at de kun må lukke egne børn ud gennem dør og eller låge (Nyhedsbreve, forældremøder...)
- Vi har høje og eller dobbelte dørgreb på yderdøre kun til brug for voksne

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

- Låger i hegn er aflåste og en enkelt er åben med slå, som kun betjenes af voksne
- Medarbejderne påtaler det over for forældre, hvis de ser, at de selv lader børnene gå ud
- Afkrydsning af barnet på skærme med "kom og gå"
- Stuens medarbejdere tæller løbende og ved måltider, hvor mange børn man har på stuen. Den sidste medarbejder fra stuen tjekke "Kom og gå" så alle børn er krydset tjekket ud.
- Der er altid flere medarbejdere på legepladsen, når der er mange børn ude
- Afkrydsningslister medbringes på legepladsen i vuggestuen
- Når et barn hentes, siges der farvel til og krydses af forældrene
- Hvis et barn er gået hjem uden, at en ansat har sagt farvel og krydset af, kontaktes forældrene
- Medarbejdere på legepladsen er ansvarlige for at have styr på, hvilke børn, der går ind i huset uden en voksen, og at de kommer ud igen
- Hvis en medarbejder går ind med nogle børn, er vedkommende ansvarlig for, at børnene kommer ud igen
- Når Naturlegepladsen benyttes, går en medarbejder først en runde og tjekker, at de fire låger er lukkede.

13. Pædagogiske redskaber

ICDP

Vi arbejder målrettet ud fra et anerkendende og inkluderende syn på børnene med henblik på at styrke barnets trivsel og relationer. I Regnskoven arbejdes med ICDP (international Child Development Programme), og de fleste af medarbejderne her har gennemgået kurser i relations- og ressourceorienteret pædagogik for at kunne indarbejde de 8 samspilstemaer i hverdagen, anvende videoklip til at finde stjernestunder og udvikle gode relationer.

Vi har fem uddannede ICDP vejledere som kan give kollega feedback.

Vi er opmærksomme på og samarbejder personale/børn/forældre i alle forhold i hverdagen for:

- At sikre, at børnene anerkendes og respekteres som de personer, de er, og at de oplever at høre til.
- At børnene oplever tryghed og tillid i deres relationer til både voksne og andre børn i institutionen uden mobning og drillerier, og hvor ingen holdes udenfor. Hvis der optræk til det, gribes straks ind, og forældre har også et ansvar.
- At børnene inddrages og opmuntres til at være aktive deltagere i fællesskabet.

At børnene lærer at være en god kammerat, samarbejder med andre og deltager i de demokratiske beslutningsprocesser.

Relationsanalyse

Hvert halve år udarbejder personalet en analyse af hvordan voksen/barn og barn/barn relationen er med evt. efterfølgende handleplan. Her ses på, om alle børn har en tæt og god relation til mindst en og gerne flere voksne og børn i institutionen.

LP

Alle børn har ret til deltagelse i de sociale fællesskaber, og ingen børn vælger frivilligt at udelukke sig selv. Inklusion handler derfor også om at undgå eksklusion. Et barn har ikke problemer men kan være i problemer. I arbejdet med inklusion ses der derfor på omgivelserne, for at se hvad der sker rundt om barnet, og hvad der fungerer godt. Hvis noget ikke fungerer for et barn, er det den voksne, der må ændre strategi. Det er en systemisk tankegang, og som vi også anvender i vores arbejde med LP-modellen (Læring og Pædagogisk analyse).

Inklusion/eksklusion

Børns sociale kompetence er af betydning for at kunne byde ind i fællesskaber, være en del af fælles lege og kunne håndtere udfordringerne ved at være en del af fællesskabet. Alle børn er specielle på hver deres måde, og nogle børn har brug for en større pædagogisk indsats end andre. Børn kan for en kort stund have brug for et "exit" eller bagdør fra fællesskabet, for senere at være en del af det igen.

Fri for mobberi

Vi arbejder målrettet med social kompetence og inklusion gennem brugen af forskellige pædagogiske metoder, som fx Mobbekufferten. Mobbekufferten er udviklet af "Red Barnet" og tager udgangspunkt i fire grundværdier tolerance, respekt, mod og forskellighed. En vigtig faktor i mobbekufferten er forældrenes rolle og ansvar, da de har en stor betydning for at vise børnene, hvordan der bl.a. tales om andre børn og familier.

Heltetræning (Børnehaven)

Heltetræningen er et pædagogisk forløb for børn, hvor de gennem fysiske og motoriske øvelser får mulighed for at udvikle deres evne til at tage ansvar, stå ved sig selv og de særprægede har.

Heltetræning beskæftiger sig med begrebet Den Ydre Helt, idet det pædagogisk mål er, at give børn muligheden for og modet til at blive et "helt" menneske i forhold den Ydre verden, som de skal lære at navigere og begå sig i, uden at komme til skade eller miste modet.

Børn skal have mod på livet. Modet er ligesom en lille muskel nede i maven, der skal trænes, som en lille Helt, hver eneste dag, for at blive den store Helt. - Den lille handling hver dag, der skaber det store mod, der kan tages i brug den dag det virkelig gælder.

Heltetræningen er en lille dannelsesrejse og kræver hjerte, mod og hjerne af børnene. På rejsens start tilegner man sig de evner man mangler, så man kan overvinde de problemer der opstår, ved at vise mod.

Heltetræningen stimulerer fantasi og indlæringsevne, der fremmer harmoniske og selvberende børn, der kan tage vare på egen adfærd. Heltetræning er derfor også med til at gøre børnehavebørn skoleklar

Heltetræningen som pædagogisk forløb indeholder bl.a. følgende begreber:

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

- Inklusion
- De 4 temperamentter (barnets særpræg) og 5 grundfølelser.
- Kinesisk Qi Gong for børn og rytmik (kinæstetisk sansemotorik)
- De 5 superregler (om hygiejne)
- Adfærdstræning og selvkontrol
- Heltebaner med krop- og sansetræning, hvor vi træner heltemod, viljestyrke, ro nærvær, nysgerrighed og vedholdenhed

14. Sprog

Sprog er et tema i den pædagogiske læreplan. Heri indgår blandt andet lyde, enkelte ord, grammatik og kulturelle regler for kommunikation og sprogbrug. I barnets sprogtilegnelse ser vi den voksne som forbillede, og det er af stor betydning, hvilket sprogmiljø, vi i institutionen skaber. Det skal være rigt og aktivt i samværet med inddragelse af alle sprogformer som fx ordforråd, udtale, forståelse, begreber, billeder, fortælling, dialog, rytme og kropssprog, sang, rim og remser og skriftsprog indgår tillige som noget naturligt i hverdagen. Daginstitutionsmiljøet skal så vidt muligt afspejle det omgivende samfund og være spændende, udfordrende og stimulerende.

Vigtigt er samtalerne i hverdagen, og de understøttes af de 10 understøttende sprogstrategier:

1. Følg barnets interesse
2. Brug åbnende spørgsmål
3. Vent på barnets svar
4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger
5. Hjælp barnet med at sætte ord på
6. Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen
7. Relater til noget, barnet kender
8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen
9. Ret ikke barnets fejl direkte
10. Leg med sproget, når det er muligt

I sprogarbejdet anvender og gør vi børnene fortrolige med bøger til oplæsning eller selv-læsning, I-pads med spil, læringsprogrammer, billeder, historier, historiefortælling, optræden, rytmisk bevægelse, rim og remser, sprogkufferter, drømmelommer og skriftsprog. Det sker med en anerkendende tilgang, hvor vi bestræber os på at benævne for børnene, hvad vi gerne vil have, at de skal, fremfor hvad de ikke må. (Eksempel: Du må ikke løbe med skovlen, bliver til: kan du gå med skovlen i hånden) Sprogarbejdet sker hele tiden i hverdagen, i særligt tilrettelagte sproggrupper og i tematisk sprogarbejde.

Skriftsprog

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

Skrift gør talesproget visuelt og er med til at fastholde ord og lyde, så de bedre kan huskes og læres. Børn begynder selv at interessere sig for og lege med skriftsprog, hvis de møder det i omgivelserne, selvom forståelse af tegn og symboler først kommer senere. Ord bliver i starten symboler på kendte genstande eller personer og kan derefter splittes op, sammensættes på ny og leges med. Enhver lejlighed til at legelæse og legeskrive udnyttes, som når vi for eksempel anvender kommet-/gået-tavler, ordkort, navn på legetøjskasser, skriver breve og huskelister m.m. Forskning viser, at hjernen bedst husker runde former, hvorfor vi anvender små fremfor store bogstaver.

Dialogisk læsning

Dialogisk læsning er en form, der i højere grad udfordrer og stimulerer barnets intellekt og abstrakte tænkning. Vi anvender den for eksempel i mindre grupper, en til en, i sproggrupper og ved samling. Her er alle medfortællere og aktive i historien med vekselvirkning mellem kendt og ukendt. Den voksne er nærværende og følger barnets interesse, og ofte anvendes genstande, som har betydning for bogen.

Når barnet er mellem 2,10 og 3,4 år vurderes, om der er brug for en "Sprogvurdering". En eventuel sprogvurdering følges op i 0. klasse.

Vi har et særligt fokus på to-sprogede børn og samarbejder med kommunens to-sprogskonsulent og efter behov med tale- hørepædagog.

15. Start i institutionen

En god start i vuggestuen er af stor betydning for det videre forløb. Derfor opfordrer vi nye familier til at komme på besøg i forbindelse med barnets start, så vi kan lære hinanden at kende. Når forældrene "siger god for" vuggestuen, smitter det af på barnet! Vi anbefaler en gradvis indkøring af nye børn, hvor en af forældrene i starten er her sammen med barnet – gerne et par timer dagligt. Vi tilstræber, at barnet de første dage har kontakt til få voksne og børn, og gradvis efter evne udvider kredsen af bekendtskaber. For barnets skyld er det en god ide med korte dage i starten, da nye indtryk trætter. Vi opfordrer til dialog vedrørende de enkelte børn om behov som for eksempel kost, søvn, vaner, tøj og muligheder.

Et godt givet og modtaget "goddag" og "farvel" er af betydning for dagens videre forløb for alle parter. Vi viser ved modtagelsen, at barnet er velkomment og tager hensyn til individuelle vaner såsom, *hvor* der skal vinkes farvel, *om* der skal vinkes og *hvordan*, eventuel fysisk kontakt med videre. Forældre er velkomne, og vi forventer, at de kommer ind på stuen og hilser. Det er vigtigt med tid til at lytte til og fortælle om nattens eller morgenens hændelser. Hvis der er usikkerhed om afleveringen, opfordrer vi til at snakke om, hvornår og hvor hurtigt det er hensigtsmæssigt overfor barnet at gå. Vi ringer som princip hurtigt til forældrene, hvis afleveringen har været svær for at skabe ro hos forældrene. Derudover kan forældre altid ringe og høre, hvordan det går.

I børnehaven (den første uge)

- Første dag kommer I kl 08.30-10.30 og bliver sammen hele dagen
- Anden dag kommer I kl.08.30 og dagen slutter omkring kl.11.45 (På denne dag forsøges der at sige farvel til jer forældre)
- Tredje dag kommer I igen omkring kl.08.30 og henter omkring kl.14.30 (jeres barn prøver at sove på denne dag hvis det er et behov)
- På fjerde og femte dag opfordrer vi jer til, at I prøver at give jeres barn nogle korte dage. Det er en stor omvæltning at starte i børnehaven
- I vil blive tilbudt en introsamtale inden for de første fem dage

Forældre har en stor viden om deres børn og vi har en stor viden om pædagogik, hvilket skaber den gode sammenhæng i barnets liv.

16. Sygdom m.v.

Vi følger Sundhedsstyrelsens Smitsomme sygdomme hos børn og unge, vejledning om forebyggelse i daginstitutioner, skoler m.v. Skema vedr. børnesygdomme kan ses på hjemmesiden www.sst.dk. og er tilgængelige i institutionerne.

17. Søvn og hvile

Udesovning i vuggestuen

Vi følger Sundhedsstyrelsens Vejledning om små børns udendørsophold i kulden. De skriver, at det er vanskeligt at give nøjagtige retningslinjer, men at nedenstående forhold alle har betydning for afgørelsen af, om man i et konkret tilfælde kan tillade et barn at sove ude. Børn må ikke sove ude, når temperaturen er under 10 minusgrader. Ved højere temperaturer bør afgørelsen afhænge af følgende fire forhold:

1. *Sovestedets placering.* Ved sovestedet skal der være læ for blæst, regn og rim og snefald for eksempel i en liggehal.
2. *Isolering og påklædning.* Krybben skal være vind- og vandtæt til alle sider. Bunden kan for eksempel isoleres med skumgummi eller lignende. Barnet skal være iklædt hue og være anbragt i en pose, forsynet med hætte og lukkede ærmer, så hoved og hænder beskyttes. Barnet skal være iklædt tøj med god varmeisolationsevne, enten uld, bomuld eller kunststoffer med tilsvarende egenskaber. Dynen skal dække barnets krop både opadtil og til siderne. Det er vigtigt, at barnet sikres mod afkøling fra en våd ble. Dette kan for eksempel ske ved, at man iklæder barnet uldbukser.
3. *Barnet.* Kun sunde og raske børn bør sove ud i koldt vejr. For tidligt fødte børn og børn, der lider af astmatisk bronchitis, kronisk mellemørebetændelse eller hjertesygdom, er særligt udsatte og bør ikke sove ud i koldt, tåget vejr. Børn under 1 år - og specielt spædbørn under 1/2 år - er særligt udsatte for kuldepåvirkning. Barnets hud kan beskyttes med en vandfri creme. Herved beskyttes huden mod udtørring, men en sådan creme yder ikke beskyttelse mod kuldepåvirkning.

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

4. *Opsyn med videre.* Børn, der sover ude i kulden, skal være under særligt effektivt opsyn. Jo yngre, børnene er, og jo koldere vejret er, des hyppigere skal børnene tilses.

Endvidere efterlever vi følgende regler for *sikkerhed*. Til udesovende børn anvendes seler, som er godkendte og i orden. Vi anvender aldrig regnslag, og der må ikke findes snore e.l. omkring sovestedet, som barnet kan få fat i. Det gælder også for børn, der sover i institutionen i egen barnevogn.

Indesovning i vuggestuen

De ældste børn i vuggestuen sover inde. Det, der ligger til grund herfor er flg.:

- De fysiske forhold giver ikke mulighed for, at 40 vuggestuebørn kan placeres hverken ude eller inde til middagssøvn
- Det er de mindste/youngste børn, der sover ude, da flere af dem ofte sover flere gange om dagen
- De ældste børn leger længere tid ude og får derved frisk luft
- Institutionen har barnevogne og anvender godkendte seler. Vi finder det ikke sikkerhedsmæssigt forsvarligt at have store børn sovende ude i barnevogne, ligesom vi gerne vil følge anbefalingerne om ikke at fastspænde børn, når de er ca. 2 år eller derover. (Jf. Vejledning om dagtilbud m.v. til børn efter lov om social service).
- Hensynet til personalets arbejdsstillinger og arbejdsgange gør denne fordeling af ude- og indesovende børn passende
- - og sidst, men med høj prioritering: det sociale samvær med de jævnaldrende børn før, under og efter middagsluren på stuen, hvor der soves, er en meget vigtig del af hverdagen i institutionen.

Middagslur i børnehaven

I starten af børnehavetiden har nogle børn som regel stadig brug for en middagslur, og det er helt O.K. De sover eller hviler efter behov i tidsrummet 12-14. Hvis barnet bruger ble, medbringes disse hjemmefra.

18. Traditioner

Vi lægger vægt på at give børnene en fornemmelse af årets gang i natur og kultur og lægger vægt på traditioner. Vi fejrer fx Jul, Fastelavn, Påske, Sct. Hans., plantetid, høst, sommerfest m.v. med aktiviteter, hvor børnene inddrages på forskellig vis.

19. Ture ud af huset

På ture er vi ofte mange sammen og øver derfor, at børnene kan holde et andet barn i hånden, at følge rækken - både i tempo og retning og at følge de voksnes anvisninger i trafikken og på turen. Det sker på almindelige gåture rundt i Havdrup og som forudsætning for, at vi kan tage gruppen med på ture længere væk.

Pædagogiske og praktiske principper for Regnskoven 2020
- vedtaget på personalemøder (4. september 2019) og i forældrebestyrelsen (10. september 2019)

I børnehaven stilles større krav til at kunne gå, være koncentreret, gå to og to, holde sig til gruppen, komme af og på bus og tog, evt. cykle selv og være opmærksom i trafikken. Vi anser færdsel i trafikken som en fælles opgave for forældre og institution og som et livslangt læringsforløb, hvor der øves lige fra vuggestuealderen. Det er vigtigt, at hjemmet også bakker op herom og løbende praktiserer dét at færdes i trafikken sammen med barnet - og ikke kun kort før skolestart.

Skal institutionen på en tur, er forældre velkomne til at tage med som en ekstra hjælp, og det aftales forinden med stuens personale.

Ture ud af huset for alle børn: Ved opslag i god tid, og hvor personalet sikrer sig, at alle har haft mulighed for at se det eller er blevet kontaktet telefonisk, kan alle tage på tur ud af huset og sætte en seddel på den låste dør med forventet hjemkomsttidspunkt. Det kan være fælles tur som fx til en bondegård, teater, sommerunderholdning i Roskilde m.m. Forældre skal give besked til institutionen senest kl. 8:30 – eller efter aftale, hvis barnet kommer efter 9:30.

(Se det første afsnit om aflevering/afventning på tur)

20. Tøj og påklædning

Praktisk påklædning efter årstiden med mulighed for at kunne røre sig anbefales. På legepladsen er det vigtigt, at børnene er klædt på, så de kan røre sig og være med i leg med vand og mudder. Gummistøvler er gode at have på i kort tid under vandleg, men de kan ikke anbefales til gåture, hvor det er vigtigt, at fodtøjet sidder fast på foden. Vi lægger vægt på, at børnene i vuggestuen er klædt på, så de kan lære selv at deltage ved af- og påklædning, og at de ældste i videst muligt omfang kan klare sig selv.

Børnehavebørn kan blive meget beskidte. Vi har forklæder til at skåne tøjet, men alligevel kan børnene ved et uheld få smurt for eksempel maling på tøjet. Derfor skal tøjet kunne tåle at blive brugt. Børnene har brug for en del skiftetøj fra top til tå og med tydeligt navn i, og børnehaven har ikke ekstra tøj til udlån. Der skal være tøj til udeleg både formiddag og eftermiddag. Overtøjet skal ligesom indetøjet selvfølgelig passe barnet og være nemt at tage på, for eksempel skal en elastik ved benene kunne gå uden på støvlerne uden at være alt for stram. Til vådt tøj og i smattet vintervej anbefales et sæt rigeligt stort regntøj, som kan tages uden på overtøjet og evt. gummistøvler med tykke sokker i.

Af hensyn til børnenes sikkerhed, må de IKKE være iført hættesnøre, tørklæder, cykelhjelme eller andet bundet om halsen. Det gælder både inde og ude. Der skal være navn i overtøj, huer, vanter, fodtøj, regntøj, gummistøvler, og hjemmesko - og også gerne i det øvrige tøj.

Børnene har altid badetøj- eller underbukser på ved vandleg.

21. Udeliv

Et stort antal af børnene tilbringer mange timer hver dag i institutionen og bringes og hentes i bil. Blandt andet derfor ser vi det som en af vore opgaver at give børnene i vuggestuen mulighed for udeliv, for dét at gå, løbe og bruge kroppen i al slags vejr. Vi er ofte på legepladsen og går mange korte og lange ture i det omkringliggende område. Når børnene selv går, er de tæt ved jorden, kan selv udforske omgivelserne, være med i leg og få mange sanseindtryk.

I børnehaverne prioriteres udeliv også højt, vi har gode muligheder, og alt efter vejr og selvhjulpenhed, benytter vi os af det. Vi bruger vores egen legeplads, Naturlegepladserne, området ved søen og bakkerne og besøger de andre institutioners legepladser.

22. Video og iPad

Alle forældre skal udfylde en samtykkeerklæring når de bliver indskrevet i Regnskoven.

Som et redskab i vores pædagogiske arbejde, anvender vi videofilmning af børn. Alle optagelser er kun til internt brug, for at vi hele tiden kan blive bedre i vores arbejde med børnene, og nogle klip vil fx kunne vises til et forældremøde. Ønsker forældrene at optage fejring af eget barns fødselsdag eller andre aktiviteter med eget barn i centrum, er det O.K., og øvrige forældre orienteres ikke.